

פרשת בהעלותך

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (ח, ב)

משמעותו של הנר

בפרשת השבוע קוראים אנו על המצווה שצווה הקב"ה את אהרן להדליק את המנורה הטהורה: "דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות".

אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: אתה הוא מרכז האור, אתה בראת את האור מתוך החושך. בשעה שחושך היה על פני התהום צוית "יהי אור", אתה מאיר לארץ ולדירים עליה, ובאורך אנו רואים אור. והנה, אתה מצוה עלינו להדליק המנורה? וכי לאורה אתה זקוק חס וחלילה? ואם זה מיועד למקדש בלבד, הרי אפשר להסתפק בהדלקה חד פעמית ולמה צוית "בהעלותך את הנרות"? אמר לו הקב"ה: צדקת בדבריך, כי אין אני זקוק לאורה. בכוחי להאיר לכל העולם והלואי שיהיו ראויים לקבל וליהנות מאורי. אולם הציווי הזה הוא חינוכי לעם ישראל, כדי לחנך את העם שידע להעריך את חשיבות האור ואת ערכו בחיי העם.

ישנם שני סוגי אורה: אור חומרי ואור רוחני. אור חומרי היינו אור השמש, אור חשמל וכו'. אור רוחני פירושו מידות טובות, מעשים טובים, תכונות נפשיות חיוביות וכו', וכשם שאדם אינו מסתפק באור הקיים, אלא קורע חלונות, פותח אשנבים, עושה מרפסות, כדי להגדיל את האור, כן הדבר באור רוחני, אין להסתפק באור הרוחני המצוי, אלא יש ליצור ולהגדיל את המלאי של האור הזה. וכשם שאור חומרי מבטיח בריאות, רעננות וחוסן גופני, כן גם אור רוחני נותן בריאות, רעננות וחוסן נפשי. כל זה תודות למנורה והאורות הרוחניים שהאירו דרכנו עד היום. כל יהודי הוא בבחינת כהן השומר על הצווי "בהעלותך את הנרות".

אהרן מצווה: "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" - "מצדדין פניהם כלפי נר אמצעי".

חכמינו ז"ל נתנו דעתם לסמיכות הפרשיות "נשא" ו"בהעלותך", שכן סיומה של פרשת נשא מתאר את הטקסים החגיגיים שהתקיימו בעת חנוכת המשכן ואת האירועים שליוו את תחילת הפעלתו, את אחד עשר השבטים שהקריבו וכל הנשיאים הקריבו, חוץ מנשיאו של לוי - אהרן. והיה אומר: אוי לי! שמא בשבילי אין הקדוש ברוך הוא מקבל שבטו של לוי? אמר לו הקב"ה למשה: לך אמור לו לאהרן: אל תתירא, לגדולה מזו אתה מתוקן, שאת מדליק ומיטיב את הנרות.

לכאורה, אם הדלקת הנרות במנורה מהווה פיצוי נאות לחולשת הדעת, שאותה חש אהרן על שלא נתכבד ליטול חלק בחגיגה זו ועל שלא זכה לתשומת לב מתאימה בעת הטקס, כלום ישנה חשיבות כה נעלה בתפקיד זה של העלאת הנר במנורה? והרי פעולה זו נעשית בצורה שגרתית, מידי ערב בערב, בסתר, רחוק מעיני הבריות? היכן התחליף והתמורה לאותו טקס פומבי מרשים, שבו צעדו נשיאי ישראל בחגיגות רבה אל עבר המזבח החדש כדי להקריב לעיני כולם את קרבנותיהם?.

נאמר בתלמוד במסכת שבת: "מתיב רב ששת: "מחוץ לפרוכת העדות באהל מועד יערוך אותו אהרן מערב עד בוקר לפני ה' תמיד", וכי לאורה הוא צריך? והלא כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר - לא הלכו אלא לאורו, "ומשיב רב ששת בעצמו: "אלא עדות היא לבאי עולם, שהשכינה שורה בישראל".

אכן, הטקס החגיגי ו"מצעד" הנשיאים בעת חנוכת המשכן היה ללא ספק חשוב, אך היה זמני וחולף.

פרשת בהעלותך

לעומת זאת - הדלקת המנורה מידי ערב הוא מעשה קבוע ותמידי. לצורך קיומה של ההדלקה יש להתמסר תחילה לתיקון העם ולחינוכו, יש להביאו לדרגה גבוהה עד שהשכינה תחפוץ לשרות בתוכו, כלום אין בו משום עדיפות על השתתפות חד-פעמית בחגיגת חנוכת המשכן, כלום אין במצווה זו משום פיצוי על חולשת הדעת שתקפה את אהרן כשראה שמקומו נפקד מבין נשיאי ישראל. מי שמדליק את המנורה מוכיח כי "הצית" את הלבבות בעם - הוא קירב את ישראל לאביהם שבשמים.

ולכן, נצטווה אהרן "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" ולא אל מול פני ה', כי אין ה' רוצה שההדלקה תיראה כמעשה שנועד לצרכיו אלא הם יאירו אל מול עצמם כ"עדות" להשראת השכינה ופעולה זו, כאמור, הוטלה על אהרן ובני הכהנים.

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א